

Posudek vedoucího práce na magisterskou diplomovou práci:

Bc. Andrej KOVÁR, Édilita v římské republice. UK FF, Ústav řeckých a latinských studií, Praha 2015. Str. 123.

Volba tématu vyplynula z diplomanda zájmu o římské republikánské instituce obecně, k zpracování édility přistoupil zvláště po zjištění, že tomuto úřadu byla dosud v odborné literatuře věnována relativně malá pozornost, což neodpovídá významu édility v systému republikánských institucí a reálné působnosti édilů v různých oblastech společenského života v Římě. Kol. Kovár byl přitahován i řadou „zvláštností“ tohoto úřadu, především jeho původem, duplicitou (édilita plebejská a kurulská) a posléze i jeho pozicí v úřední kariéře římských aristokratů. Kovárovým cílem se tedy stalo komplexní prozkoumání tohoto úřadu z aspektu jeho počátků, vývoje, fungování i jeho společenské hodnoty v povědomí římské společnosti. Chci konstatovat, že tento cíl se kol. Kovárovi podařilo splnit velmi úspěšně. Předkládá práci rozsahem sice nevelkou, ale sebráním materiálu, systematickým pojednáním a vyhodnocováním detailů v mnohém originální.

Výklad je věcně i logicky dobře rozvržen v podstatě do dvou částí: v první je úvodní kapitola vysvětlující volbu téma a záměr bádání, a 2. kapitola (*Pramene a metodika*), v níž se autor věnuje jednak přehlednému hodnocení pramenů k éditě (historiografie, drama, oprávněně je zvláštní pozornost věnována Ciceronovi, nápisné prameny a mince), jednak vstupuje na pole teorie, když se snaží postihnout problém počátků historiografie v Římě, roli ústní tradice, ale také si všímá politických teorií a antických úvah o státě (smíšená ústava). Zde se kol. Kovár ovšem těchto otázek mohl jen dotknout, hlubší pojednání (pro vlastní téma ostatně ne tak důležité) by vyžadovalo daleko rozsáhlejšího studia. Autor tu též podává stručný přehled bádání o éditě a naznačuje své metodické principy pro práci s prameny, při níž se chce opřít i o vypracované teorie o orální historii, intencionální historii a smyšlené tradici (což je rozvedeno ve 3. kapitole při charakterizaci pramenů a tradice pro počátky édility).

Hlavní těžiště a největší přínos práce představují kapitoly 3. – 5. V jasné a ekonomicky vedeném výkladu se tu čtenář seznámí nejprve s informacemi o původu a počátku édility plebejské a sekundárně vytvořené édility kurulské; dostupné prameny jsou konfrontovány s moderními teoriemi a kol. Kovárovi se daří stručně pojmenovat původní účel obou édilů. Dále pojednává systematicky charakter édility a její funkce, posuzuje jednotlivé sféry působnosti (*Cura urbis, cura ludorum, cura iuris*). Skutečným přínosem je autorovo pojednání o sblížení (asimilaci) obou édilů (s. 72 – 82), tj. „povýšení“ plebejské édility na úroveň kurulské, zřejmě zásahem Sullovým; kol. Kovár tu opět využívá údajů Ciceronových (mj. *De leg.* 3,7). Ve svém výkladu ostatně nepominul ani problematiku pramennou informaci o údajné *sacrosanctitas* plebejských tribunů; zajímal by mne jeho názor na možný poměr této plebejské ochrany k *sacrosanctitas* tribunů lidu. Další dotaz: edikty mohli vydávat skutečně jen kurulští édilové? (s. 80n.). Stejně závažnou a přínosnou je kapitola 5., v níž s kol. Kovár věnuje už více personalizovanému aspektu édility, totiž její roli v kariéře římských politiků. Zkoumá atraktivitu édility v různých fázích (neregulované a od r. 180 př. n. l. regulované) úřední kariéry a u pramenně doložených édilů sleduje jejich další kariéru, tj. dosažení préture a konzulátu. Svá zjištění převádí do statistických čísel, která jsou poučná, stejně jako údaje o sociálním původu (senátorský – nesenátorský) édilů. Omezená platnost těchto zjištění je dána tím, že doložených édilů je relativně málo a rozdílný je jejich „výskyt“ v různých historických obdobích. Důležitým (a zcela jistě velmi pracným, i technicky) počinem Kovárovým je jeho v příloze uvedený rekonstruovaný soupis známých édilů (*Fasti Aedilicii*, s. 118-122) s údaji o jejich další kariéře a pramenných dokladech.

Pochválit je třeba formální stránku práce. Dobře se čte, výklad je jasný, styl úsporný. V textu je jen minimum překlepů či gramatických závad (s. 123: *conspectus cursi honorum*). Autor dobře pracuje s poznámkovým aparátem, který dosvědčuje skutečné využití pramenů a odb. literatury, jejíž dostatečně obsáhlý soupis je uveden na s. 112-116. V přesnosti citací jsem nezjistil závažnějších pochybení.

Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce je výsledkem autorova samostatného a kritického badatelského výkonu, kterým osvědčil jak hluboký zájem o své téma, tak jisté teoretické základy pro vyhodnocování a interpretaci pramenů i dobrou orientaci v odborné literatuře, s níž je schopen i polemicky konfrontovat své úsudky.

Práce tedy plně splňuje požadavky kladené na úroveň diplomové práce a lze ji doporučit k obhajobě.

Navrhované hodnocení: výborně.

V Praze, 26. 8. 2015

doc. Václav Marek